

Projektets formål

Formålet med projektet har været at demonstrere og videreformidle landbrugsfaglige oplæg i planlægningen af det åbne land, at demonstrere metoder og værktøjer til kvalificering af den fremtidige planlægning samt at sikre videndeling og erfaringsopsamling vedrørende planlægning på hhv. kommune-, område- og bedriftsniveau.

Projektets aktiviteter og resultater

En stor del af aktiviteterne har været målrettet kommunernes arbejde med landbrugstemaerne i kommuneplanerne. Andre aktiviteter har omhandlet afklaringer og formidling af lovforslag, Natur og Landbrugskommissionens anbefalinger m.m. Der har været fokus på at deltage i og bidrage til temadage, workshops og konferencer for at sikre den nødvendige videndeling og erfaringsudveksling. Der har været samarbejde med flere fokusgrupper (landmænd, rådgivere og kommuner) med mulighed for at perspektivere, kvalificere og indarbejde projektets resultater.

1. Strukturudvikling og det foranderlige landskab

- 1.1. Strukturudvikling – grundlaget for planlægningen: Viden fra flere fageksperter om den forventede fremtidige strukturelle udvikling i landbruget samt kortlægning af nye produktionsmetoder og produktionsammenhænge har dannet grundlag for en rapport. Denne beskriver landbrugslandskabets historiske og strukturelle udvikling frem mod 2050. Det forventes, at scenarierne kan anvendes som indspil til den fremtidige planlægning.
- 1.2. Det foranderlige landskab: I kommuneplanlægning for lokalisering af store husdyrbrug har landskabelige hensyn haft et særligt fokus. Tilpasningen vil dog foregå ved planlægningen af det konkrete byggeri. Det har vist sig, at en tidlig indsats og samarbejde mellem landmand, rådgiver og myndigheder kan medføre resultater, der imødekommer de nødvendige hensyn. Der er formidlet viden og anbefalinger om dette samspil. Derudover er der udarbejdet følgende:
 - Folder med anbefalinger til landskabsanalyse og -forvaltning.
 - Indlæg på kurser med fokus på samspil mellem byggeri og landskab.
 - Desuden artikler om landmandens forvaltning af landskabet.

2. Planlægningsniveauer

- 2.1. Kommuneplanlægning og administration: Arbejdet med landbrugstemaerne i kommuneplanen har vist stor usikkerhed og divergens, både hos kommune og landbrug. Da Landsplanredegørelsen først blev offentliggjort i december 2013 har det beklageligvis ikke været muligt at færdiggøre aktiviteterne, hvilket betyder, at der er ansøgt om genbevilling af 2013-tilskud. Projektets resultater har vist, at en øget videndeling i høj grad kan kvalificere planlægningen, og at videndeling mellem parterne bør fastholdes og øges i fremtiden. I projektet er der arbejdet med erfaringsopsamling og videreformidling af viden, resultater og anbefalinger. Dette er gjort via en række artikler, indlæg, erfarmøder, interviews af relevante aktører (landmænd, kommuner, rådgivere, styrelser), gennemgang af kommuneplaner og konkrete sager, deltagelse og formidling på konferencer m.m.
 - 2.2. Områdeplanlægning: Der er udarbejdet artikler med eksempler på konkrete erfaringer med at skabe en dialogbaseret planlægning på områdeniveau. Der har været fokus på samspillet mellem landbruget og de øvrige interesser, der måtte være til stede i området. Erfaringerne har vist, at der kan opnås gode resultater ved at samarbejde og erfaringsudveksle på tværs af interesser og organisationer.
 - 2.3. Bedriftsniveau: Projektet har vist, at der i de indledende faser af planlægningen bør sættes fokus på muligheder og udfordringer. Der er i projektet samarbejdet med en række landmænd og rådgivere vedrørende planlægning for "barmarksprojekter". Desuden er der udarbejdet:
 - Et prospekt, der beskriver de indledende faser i forbindelse med planlægning af et nyt staldanlæg på bar mark. Prospektet skal indgå i dialogen med myndigheder og naboer.
 - En artikel om et svinestaldsprojekt, hvor aspekter, der bør adresseres i planlægningsfasen såsom placering, produktionsflow og arkitektur, er belyst.
 - 2.4. Fremadrettet rådgivning: Projektet har vist, at der er behov for at sætte fokus på en rådgivning, der kan agere i de komplicerede processer, der er i spændingsfeltet mellem landmand, myndigheder og lokalsamfund. Der har været afholdt en temadag med deltagelse af lokale rådgivere, der har sat fo-
-

kus på landmandens rolle og muligheder i den overordnede planlægning. Der er desuden udarbejdet en artikel, der beskriver de nødvendige kompetencer og de muligheder og udfordringer, der kan være i den nye rolle.

3. Strukturudvikling og landdistrikter

- 3.1. Udvikling og/eller afvikling: Der er indsamlet erfaringer og eksempler på konkrete projekter, der viser, hvilke udfordringer og muligheder der er forbundet med at omdanne nedlagt bebyggelse til nye, attraktive boliger, der kan tiltrække nye beboere til lokalområdet. Erfaringer fra Holland anviser nye koncepter for udstykningsmønstre, boligformer og landskabsforvaltning i udkanten af mindre landsbyer. I projektet er udpeget en række udfordringer og muligheder ved at konvertere konceptet til danske forhold.
- 3.2. Sanering og genanvendelse: Der er udarbejdet en række artikler, der beskriver eksempler på sanering og genanvendelse til nye funktioner i ældre landbrugsbygninger. Derudover kommer der anbefalinger til, hvordan processen bør være, og hvilke parametre der bør være til stede for at sikre et godt resultat. Der er via projektet skabt nye netværk blandt relevante samarbejdspartnere.
- 3.3. Landdistriktsprogram: For at sikre kommunikation om mulighederne i ordningerne er der etableret et netværk af landdistriktskonsulenter, der sikrer, at landmanden får den bedste viden og nyeste erfaringer ift. ordningerne. Ligeledes er der afholdt et seminar for landdistriktsrådgivere sammen med NaturErhvervstyrelsen. Der har været arrangeret en tur til landdistriktsinitiativer i Sønderjylland, der har resulteret i artikler og øget kendskab til praktiske muligheder i en række af ordningerne.

Forventede effekter

Der har været fokus på at synliggøre udfordringer og muligheder både i den nuværende planlægning, men også i den kommende planperiode. Dette har været med til at præge dagsordenen for, hvordan metoder og samarbejde bør udvikles. Det er forventningen, at erfaringerne fra projektet i den næste planperiode frem mod kommuneplanerne 2017 vil bidrage til øget videndeling og involvering, både mellem landmand og kommune, men også sikre en tværfaglig tilgang, der bidrager til en mere helhedsorienteret planlægning på både kommune-, område- og bedriftsniveau.

Projektet har sikret, at viden om fremtidens produktionsformer, landbrugsstruktur, landskab og indbyrdes sammenhænge er blevet formidlet til de aktører, der arbejder med rammevilkår og overordnet planlægning. Implementeringen af projektets resultater vil samtidig betyde, at landmændene og deres rådgivere i højere grad vil involveres i processen og dermed bidrage til en mere kvalificeret planlægning.

Projektets har vist, at der kan opnås gode resultater ved en tidlig dialog mellem landmand og myndigheder. Klarhed over fremtidige udviklingsmuligheder vil give landmanden ro til at fokusere på og udvikle en produktion, der svarer til rammerne og den deraf følgende investeringssikkerhed.

Formidling og videndeling vedr. projektet

Projektets samlede resultater er af rapporteret via Videncentret for Landbrugs hjemmeside – www.vfl.dk (under menupunktet "Om VFL" > Støttet af afgiftsfonde) og på www.landbrugsinfo.dk

En stor del af formidlingen og videndelingen er sket gennem netværksmøder, workshops og konferencer. Derudover er der udgivet en række artikler, hvor resultater og erfaringer er videreformidlet. En række af artiklerne er samlet i en artikelserie, der er udgivet i trykt form og web-udgave.

Der er holdt indlæg på kursus for bygningskonsulenter, hvor landbruget i planlægningen samt bygninger og landskab var på dagsordenen. Desuden er der via projektet afholdt 3 sessioner på Plantekongressen 2014.

Projektansvarlig

Planchef Trine Eide, tlf.: 8740 5584, e-mail: tre@vfl.dk
